

Zvýšený výskyt invazivního meningokokového onemocnění v Evropě způsobeného séro skupinou W

Increase in invasive meningococcal disease due to serogroup W in Europe

Pavla Křížová

Souhrn

V červenci 2015 byl v systému EPIS, VPD (*Epidemiological Information System for Vaccine-Preventable Diseases*) hlášen některými evropskými zeměmi zvýšený výskyt invazivního meningokokového onemocnění způsobeného séro skupinou W. Mezi izoláty převažuje hypervirulentní klonální komplex cc11 (W:P1.5,2: F1-1: ST-11). Všechny země věnují této problematice zvýšenou pozornost. UK se rozhodla urychleně implementovat národní program MenACYW pro adolescenty. V České republice zatím nebyl zaznamenán vzestup invazivního meningokokového onemocnění způsobeného séro skupinou W, tento problém je však bedlivě sledován a je k dispozici aktualizované doporučení očkování proti meningokokovému onemocnění, v němž je zahrnuta i strategie očkování tetravakcínou MenACYW.

In July 2015, an increase in invasive meningococcal disease due to serogroup W was reported by some European countries through the Epidemiological Information System for Vaccine-Preventable Diseases (EPIS, VPD). Isolates of hypervirulent clonal complex cc11 (W:P1.5,2: F1-1: ST-11) prevail. All countries have been paying close attention to this issue. The UK decided to implement promptly the national MenACYW program for adolescents. In the Czech Republic, no increase in invasive meningococcal disease cases due to serogroup W has been observed but the situation is closely monitored and updated recommendations have been available on vaccination strategies for meningococcal vaccines including the MenACYW tetravalent vaccine.

Zprávy CEM (SZÚ, Praha) 2015; 24(6-7): 228–229.

Začátkem července byl v systému EPIS* ECDC hlášen Finskem zvýšený výskyt invazivního meningokokového onemocnění (IMO) způsobeného séro skupinou W. Dne 3. 7. 2015 hlásil National Institute for Health and Welfare (THL) neobvyklý vzestup IMO způsobeného séro skupinou W v roce 2015. Od února 2015 byly hlášeny 4 případy IMO způsobené séro skupinou W, na rozdíl od 1–2 případů ročně hlášených v předchozích 10 letech. Z těchto 4 případů byly charakterizovány 3 izoláty a všechny vykazovaly stejnou charakteristiku W:P1.5,2: F1-1: ST-11 (cc11). Mezi případy nebyla prokázána epidemiologická souvislost. Finsko požádalo ostatní země o informaci, zda pozorují podobnou situaci.

Do 22. 7. 2015 byla v systému EPIS hlášena situace v 9 zemích:

3. 7. 2015 UK

V Anglii je vzestup IMO způsobených séro skupinou W pozorován od roku 2009 a tento vzestup se recentně jeví zrychlený (<http://cid.oxfordjournals.org/content/60/4/578.full.pdf+html>). V epidemiologickém roce 2014/15 bylo v Anglii potvrzeno 170 IMO způsobených séro skupinou W. UK se proto rozhodla urychleně implementovat národní program MenACYW pro adolescenty (<https://www.gov.uk/government/news/meningococcal-group-w-menw-immunisation-advised-for-14-to-18-year-olds>).

6. 7. 2015 Norsko

V posledních letech nebyl v Norsku zaznamenán vzestup IMO způsobených séro skupinou W. Poslední takový případ byl v Norsku hlášen v červenci 2014.

7. 7. 2015 Francie

Ve Francii byl zaznamenán vzestup IMO způsobených séro skupinou W počátkem roku 2012, kdy bylo od ledna do dubna zaznamenáno 16 IMO způsobených séro skupinou W, polovina z nich vykazovala cestovatelskou anamnézu ze sub-Saharské Afriky (Benin, Mali, Senegal) a jejich genetická charakterizace byla porA VR1=5, VR2=2, fetA=F1-1, penA=1, ST-11 (<http://www.eurosurveillance.org/ViewArticle.aspx?ArticleId=20181>). V epidemiologickém roce 2012/13 dosáhl počet IMO způsobených séro skupinou W 37 případů a 54% izolátů bylo "W:P1.5,2:F1-1:cc11". Nebyla prokázána epidemiologická souvislost se sub-Saharskou Afrikou. V epidemiologických letech 2013/14 a 2014/15 bylo hlášeno 16, resp. 25 IMO způsobených séro skupinou W a i během těchto dvou let dominoval (52%) uvedený klon "W:P1.5,2:F1-1:cc11". Několik případů mělo cestovní anamnézu z UK. Nebyla zaznamenána změna věkové distribuce IMO. Incidence IMO způsobených séro skupinou W je bedlivě sledována.

8. 7. 2015 Belgie

Národní referenční centrum v Belgii pozorovalo ročně během posledních pěti let 1–3 případy IMO s laboratorně

potvrzenou séro skupinou W (incidence 0,01-0,03/100 000). Uvedený klon nebyl v období 2009-2012 pozorován, s výjimkou nálezu blízkého klonu W:P1.5,2:F1-1:ST1025 (cc11) jednou v roce 2012 a jednou 2013. Od listopadu 2014 bylo zjištěno 7 případů IMO způsobených séro skupinou W, z nichž 5 bylo W:P1.5,2:F1-1: ST11 (cc11), jeden W:P18-1,3:F4-1: cc22 a jeden byl kultivačně negativní. Jeden z těchto 7 případů byl Holanďan na návštěvě Belgie, ostatní měli cestovatelskou anamnézu negativní.

8. 7. 2015 Irsko

Od ledna 2015 byly v Irsku hlášeny 4 případy IMO způsobené séro skupinou W. Molekulární charakteristika je zatím dostupná pouze u jednoho izolátu: W; P1.5; 2:F1-1; ST-11-(cc11). Tato charakteristika je podobná té, která je hlášena z Finska. Mezi případy z roku 2015 nebyla prokázána epidemiologická souvislost a měli negativní cestovatelskou anamnézu. V posledních 9 letech jsou v Irsku ročně hlášeny 1–2 případy IMO způsobené séro skupinou W. V roce 2005 byly hlášeny 3 případy IMO způsobené séro skupinou W.

13. 7. 2015 Itálie

V Itálii byl hlášen v roce 2014 mírný vzestup počtu IMO způsobených séro skupinou W. Počty případů IMO W v jednotlivých letech jsou následující: 4 případy v roce 2011, 1 v roce 2012, 5 v roce 2013, 8 v roce 2014, 4 do června 2015.

17. 7. 2015 Řecko

V Řecku nebyl od ledna 2015 hlášen případ IMO způsobený séro skupinou W. V posledních 5 letech jsou v Řecku ročně hlášeny 0–2 případy IMO způsobené séro skupinou W: 0 v roce 2011, 1 v roce 2012, 2 v roce 2013, 2 v roce 2014.

20. 7. 2015 Švédsko

Ve Švédsku bylo v roce 2015 hlášeno 5 případů IMO způsobených séro skupinou W, z nich nejméně čtyři jsou P1:5,2 (kompletní charakterizace ještě není hotová). Během posledních 15 let bylo ve Švédsku ročně hlášeno 1–5 případů IMO způsobených séro skupinou W.

22. 7. 2015 Malta

V roce 2015 byl na Maltě hlášen 1 případ IMO způsobený séro skupinou W, za poslední tři roky byl zjištěn 1 případ v roce 2014.

Dne 20. 7. 2015 předložila NRL pro meningokokové nákazy hlášení o situaci v České republice pro EPIS.

V České republice nebyl od ledna 2015 hlášen případ IMO způsobený séro skupinou W. Poslední takový případ byl v České republice hlášen v dubnu 2014. Od roku 1993, odkdy je prováděna celorepubliková aktivní surveillance IMO jsou ročně hlášeny 1-2 případy IMO způsobené séro skupinou W: 1994 – 2 případy (oba cc11), 1995 – 1 případ (cc11), 1996 – 1 případ (cc11), 1998 – 1 případ (cc174), 2000 – 1 případ (cc174), 2001 – 1 případ (ccUA), 2002 – 2 případy (cc11, ccUA), 2003 – 2 případy (cc11, cc22), 2004 – 1 případ (cc22), 2011 – 2 případy (cc22, cc865), 2012 – 2 případy (oba cc865), 2014 – 1 případ (cc22). Aktualizované doporučení k očkování je dostupné (v češtině) na webových stránkách Národní imunizační komise a České vakcinologické společnosti a (v češtině i angličtině) na webové stránce NRL pro meningokokové nákazy: http://www.szu.cz/uploads/IMO/Recommendation_for_vaccination_IMD.pdf

Zdroj: EPIS, VPD

Poznámka pro čtenáře:

Označení séro skupina W je postupně mezinárodně přijímáno namísto původního označení W-135, dle doporučení mezinárodní konference IPNC (International Pathogenic Neisseria Conference) v roce 2012 (<http://pubmlst.org/neisseria/news.shtml>).

Vysvětlivka:

*EPIS - The Epidemic Intelligence Information System – je webová komunikační platforma provozovaná ECDC, která umožňuje nominovaným odborníkům z oblasti veřejného zdraví výměnu informací důležitých pro posouzení, zda existuje nebo vzniká možné ohrožení veřejného zdraví s potenciálními dopady v rámci Evropské unie - více na:

http://ecdc.europa.eu/en/activities/epidemicintelligence/Pages/EpidemicIntelligence_Tools.aspx

*Pavla Křížová
Národní referenční laboratoř
pro meningokokové nákazy,
Centrum epidemiologie a mikrobiologie,
Státní zdravotní ústav, Praha*